

Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed

Tillæg: fordeling på gældsprocent ved rentestigninger

Olsen, Jakob Vesterlund; Pedersen, Michael Friis

Publication date:
2016

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Olsen, J. V., & Pedersen, M. F., (2016). *Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed: Tillæg: fordeling på gældsprocent ved rentestigninger*, Nr. 030-0051/15-5480, 4 s., okt. 29, 2015. IFRO Udredning Nr. 2016/06

IFRO Udredning

Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed

Tillæg: Fordeling på gældsprocent ved
rentestigninger

Jakob Vesterlund Olsen
Michael Friis Pedersen

IFRO Udredning 2016 / 06

Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed: Tillæg: Fordeling på gældsprocent ved rentestigninger

Forfattere: Jakob Vesterlund Olsen, Michael Friis Pedersen

Udarbejdet i henhold til aftalen mellem Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og Miljø- og Fødevarerministeriet om forskningsbaseret myndighedsberedskab.

Udgivet marts 2016

Se flere myndighedsaftalte udredninger på www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/udredninger/

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

1 Sammendrag

Som opfølgning på udredningen ”Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed”¹ har Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) bedt om en vurdering af fordelingen af bedrifterne i forhold til gældsprocent under de seks rentestigningsscenarier, der er præsenteret i den nævnte udredning. Nærværende udredning skal derfor ses som et tillæg til den nævnte udredning, til hvilken der henvises for nærmere baggrund og forklaring af scenarierne.

Generelt vil andelen af bedrifter med høje gældsprocenter stige fra udgangspunktet under rentestigningsscenarierne, mens andelen af bedrifter med lave gældsprocenter vil falde. Dette medfører bl.a., at rentestigninger vil vanskeliggøre landbrugets håndtering af den øvrige pris- og produktionsusikkerhed, som landbruget kan komme ud for.

Heltidsbedrifterne er generelt mere forgældede og derfor mere rentefølsomme end deltidsbedrifterne. For driftsformerne er kvæg- og svinebedrifter mere forgældede end plantebrug og øvrige brug i udgangspunktet, og derfor kommer en høj andel af brugene også i gruppen med gældsprocent over 100. I det noget ekstreme scenario 6 kommer ca. 1/3 af kvæg- og svinebrugene derfor i gruppen med gældsprocent over 100.

2 Baggrund og metode

Analysen af scenarierne i udredningen ”Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed” er baseret på regnskabsdata fra SEGES, idet disse data har en større opdeling af fast og variabelt forrentede lån end data fra Danmarks Statistik (DST). Data fra SEGES er dog kun tilgængelig som gennemsnitstal på sektor- og subsektorniveau til dette formål. Det efterfølgende spørgsmål om opdeling af bedrifter efter gældsprocent kan derfor ikke besvares på baggrund af data fra SEGES, men må besvares ved at fremskrive alle bedrifter i DST’s regnskabsdatabase. Disse data har som ovenfor nævnt begrænsninger vedr. opdelingen af lån på fast og variabel rente, hvorfor de ikke var anvendt i første omgang.

Med en (grov) antagelse om, at fordelingen af fast og variabel gæld i fremmed valuta er ens for alle, kan den gennemsnitlige fordeling fra SEGES-data lægges ind i analysen baseret på Danmarks Statistiks individuelle data.

Dette betyder, at datagrundlaget for nærværende analyse og analysen i ”Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed” *ikke* er ens. Der er dog et stort sammenfald, og det er forfatterens opfattelse, at den fordeling af gældsprocenterne, der præsenteres nedenfor, er retvisende for sektoren, og at der ville være en høj grad af overensstemmelse mellem fordelingen baseret på DST-data og på SEGES-data, hvis det var muligt at anvende disse tal.

Det skal dog fremhæves, at fordelinger af antallet af bedrifter generelt er usikkert især ved finmaskede opdelinger. Den vægt, det enkelte regnskab i datasættet tillægges for at nå et billede af sektoren, bestemmes ud fra en lang række kriterier. Når man efterfølgende kun ser på et enkelt (f.eks. gældsprocenten) eller få nøgletal, som ikke har ligget til grund for tildelingen af vægten, vil der derfor være en ikke uvæsentlig vejeusikkerhed. Resultater i form af fordelinger af bedrifter, hvor der er få bedrifter i gruppen, skal derfor altid betragtes med bevidstheden om stor usikkerhed.

Fordelingen af bedrifterne i grupper efter gældsprocent er beregnet ud fra det nuværende antal bedrifter i de enkelte driftsformer. I realiteten vil en del af de meget forgældede bedrifter ophøre med at eksistere som selvstændige enheder, eller også vil de få nye ejere eller opnå akkordordninger / rekonstruktioner, hvor en del af gælden forsvinder. Resultaterne, der præsenteres i det efterfølgende, er alt-andet-lige-resultater, hvor der ikke er taget højde

¹ Udredningen blev indsendt til Miljø- og Fødevareministeriet i oktober 2015 og er senere udgivet som: Olsen, J.V. & Pedersen, M.F. (2016): Dansk landbrugs gæld og rentefølsomhed. Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet. IFRO Udredning 2016/05.

for den dynamiske effekt af tiltag som dem nævnt ovenfor. Resultaterne skal således ikke opfattes, som om forfatterne tror, at f.eks. 1/3 af kvæg- og svinebedrifterne vil have gældsprocenter over 100 over længere tid i tilfælde af en voldsom rentestigning. Det vil i givet fald formenligt initiere andre processer, hvor en del af gælden vil realiseres som tab i den finansielle sektor.

3 Resultater²

Tabel 1 viser fordelingen af alle bedrifter i fem grupper med hhv. over 100 pct. gæld, 85-100 pct. gæld, 70-85 pct. gæld, 55-70 pct. gæld og under 55 pct. gæld. Ikke overraskende stiger andelen af bedrifter i grupperne med høje gældsprocenter under scenarierne med stigende rente blandt andet på grund af faldende priser på landbrugsjord og ringere resultat efter renteomkostninger ved stigende rente.

Tabel 1. Andel af bedrifter opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	3 pct.	5 pct.	4 pct.	6 pct.	9 pct.	8 pct.	11 pct.
85-100 pct.	6 pct.	6 pct.	6 pct.	7 pct.	7 pct.	7 pct.	7 pct.
70-85 pct.	10 pct.	10 pct.	11 pct.	10 pct.	11 pct.	11 pct.	12 pct.
55-70 pct.	17 pct.	17 pct.	17 pct.	18 pct.	18 pct.	18 pct.	18 pct.
Under 55 pct.	63 pct.	62 pct.	61 pct.	60 pct.	55 pct.	55 pct.	52 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 2 viser fordelingen af alle heltidsbedrifter i de fem grupper under de seks scenarier. Gældsprocenten er højere for heltidsbedrifter end alle bedrifter, hvorfor rentefølsomheden også er relativt højere, og en højere andel af bedrifterne kommer i gruppen med gældsprocent over 100.

Tabel 2. Andel af heltidsbedrifter opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	8 pct.	10 pct.	10 pct.	13 pct.	18 pct.	18 pct.	23 pct.
85-100 pct.	12 pct.	13 pct.	13 pct.	13 pct.	15 pct.	15 pct.	14 pct.
70-85 pct.	18 pct.	18 pct.	19 pct.	18 pct.	17 pct.	17 pct.	17 pct.
55-70 pct.	22 pct.	20 pct.	20 pct.	20 pct.	18 pct.	18 pct.	16 pct.
Under 55 pct.	40 pct.	38 pct.	38 pct.	36 pct.	32 pct.	32 pct.	30 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 3 viser andelen af plantebrug i de fem grupper under de seks scenarier. En høj andel af plantebrugene er deltidsbedrifter, som generelt er mindre rentefølsomme pga. lavere gældsprocent. Tabellen viser f.eks., at 5 pct. af alle plantebrugene vil få en gældsprocent over 100 under scenario 6, mens en tilsvarende analyse for heltidsplantebrug viser, at 9 pct. vil få en gældsprocent over 100.

² Kilder for de nedenstående tabeller (1-6): Danmarks Statistiks "Regnskabsstatistik for jordbrug" samt egne beregninger på grundlag af den stikprøve af regnskaber med tilhørende opregningsfaktorer, der danner grundlag for denne statistik.

Tabel 3. Andel af plantebrug opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	1 pct.	2 pct.	1 pct.	2 pct.	4 pct.	4 pct.	5 pct.
85-100 pct.	3 pct.	3 pct.	4 pct.	4 pct.	4 pct.	4 pct.	5 pct.
70-85 pct.	6 pct.	7 pct.	7 pct.	7 pct.	8 pct.	8 pct.	9 pct.
55-70 pct.	17 pct.	18 pct.	19 pct.	20 pct.	22 pct.	22 pct.	22 pct.
Under 55 pct.	72 pct.	70 pct.	69 pct.	68 pct.	62 pct.	62 pct.	58 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 4 viser fordelingen af mælkekvægbrug i de fem grupper. I denne opgørelse anvendes driftsformen malkekvægbrug, mens øvrige kvægbrug indgår i øvrige brug. Tabellen viser alle malkekvægbrug, altså både heltids- og deltids-malkekvægbrug. Der er dog meget få deltids-malkekvægbrug, hvorfor der ikke er nogen væsentlig forskel på alle og heltid.

Tabel 4. Andel af malkekvægbrug opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	15 pct.	19 pct.	18 pct.	23 pct.	30 pct.	29 pct.	35 pct.
85-100 pct.	16 pct.	16 pct.	17 pct.	16 pct.	18 pct.	17 pct.	18 pct.
70-85 pct.	22 pct.	20 pct.	21 pct.	19 pct.	15 pct.	15 pct.	15 pct.
55-70 pct.	19 pct.	17 pct.	17 pct.	16 pct.	13 pct.	14 pct.	10 pct.
Under 55 pct.	29 pct.	27 pct.	27 pct.	27 pct.	24 pct.	24 pct.	23 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 5 viser fordelingen af alle svinebrug. Også her er der meget lille forskel på alle og heltid, da der er relativt få deltids-svinebrug.

Tabel 5. Andel af svinebrug opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	10 pct.	13 pct.	13 pct.	17 pct.	22 pct.	21 pct.	31 pct.
85-100 pct.	19 pct.	21 pct.	20 pct.	20 pct.	21 pct.	21 pct.	18 pct.
70-85 pct.	22 pct.	21 pct.	23 pct.	21 pct.	22 pct.	22 pct.	23 pct.
55-70 pct.	23 pct.	21 pct.	21 pct.	20 pct.	16 pct.	16 pct.	12 pct.
Under 55 pct.	25 pct.	24 pct.	24 pct.	22 pct.	18 pct.	19 pct.	16 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 6 viser alle øvrige brug, der bl.a. dækker fjerkræ, kødkvæg og mink. En høj andel af øvrige brug er deltids-bedrifter, som generelt er mindre rentefølsomme pga. lavere gældsprocent. Tabellen viser f.eks., at 5 pct. af alle øvrige brug vil få en gældsprocent over 100 under scenario 6, mens en tilsvarende analyse for heltids øvrige brug viser at 11 pct. vil få en gældsprocent over 100.

Tabel 6. Andel af øvrige brug opdelt efter gældsprocent.

Gældsprocent	Baseline: Ultimo 2014	Scenario 1 1 pct. parallel	Scenario 2 1 pct. stejl	Scenario 3 1 pct. invers	Scenario 4 3 pct. parallel	Scenario 5 3 pct. stejl	Scenario 6 5 pct. parallel
Over 100 pct.	1 pct.	1 pct.	1 pct.	1 pct.	3 pct.	3 pct.	5 pct.
85-100 pct.	2 pct.	3 pct.	2 pct.	3 pct.	5 pct.	4 pct.	4 pct.
70-85 pct.	8 pct.	8 pct.	10 pct.	9 pct.	10 pct.	11 pct.	11 pct.
55-70 pct.	14 pct.	14 pct.	13 pct.	14 pct.	14 pct.	14 pct.	17 pct.
Under 55 pct.	75 pct.	75 pct.	74 pct.	72 pct.	67 pct.	67 pct.	64 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.	100 pct.